

2.12.2013

YM031:00/2013

Vilte
Hänvisning

Asia
Ärende

Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kansallisen työryhmän perustaminen

Ympäristöministeriö on päättänyt perustaa Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kansallisen työryhmän, ja pyytää jakelussa mainittuja tahoja nimeämään edustajan ja mahdollisen varaedustajan työryhmään, jonka tehtävänä on toimia Fennoskandian vihreätä vyöhykettä koskevan Suomen, Venäjän ja Norjan välisen yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisena kansallisena työryhmänä.

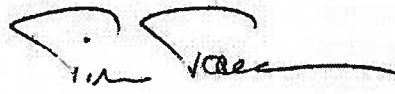
Työryhmän tehtävää koskeva taustamuistio on tämän kirjeen liitteenä.

Työryhmään nimeämisilmoitus pyydetään toimittamaan ympäristöministeriölle 18.12.2013 mennessä alla olevaan osoitteeseen taikka sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo.ym@ymparisto.fi.

Ministeriö pyytää ottamaan huomioon tasa-arvoa koskevasta lainsäädännöstä johtuvat vaatimukset.

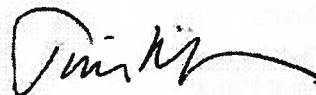
Lisätietoja antaa ympäristöneuvos Kristiina Niikkonen (kristiina.niikkonen@ymparisto.fi, p. 02952 50198).

Ylijohtaja

Timo Tanninen

Ympäristöneuvos

Kristiina Niikkonen

LIITTEET

Liite 1. Taustamuistio

Liite 2. Merkittävimmät perustetut ja suunnitellut luonnonsuojelualueet Suomen ja Venäjän välisen rajan tuntumassa – Fennoskandian vihreän vyöhykkeen vaikutuspiirissä

• PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO • www.ym.fi

• PB 35, FI-00023 STATSRÅDET, FINLAND • www.ym.fi

JAKELU

Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kansallinen työryhmä

Organisaatiot

Ympäristöministeriö, Luontoympäristöosasto ja Kansainvälisten ja EU-asiain yksikkö
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Sisäasiainministeriö, Rajavartio-osasto
 Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- ja innovaatio-osasto ja Alueosasto
 Ulkoministeriö, Itäosasto
 Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan biosfäärialue
 Tulli
 Metsähallitus, Metsätalous ja Luontopalvelut
 Suomen metsäkeskus
 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
 Suomen ympäristökeskus, Luontoympäristökeskus ja Merikeskus
 Itä-Suomen yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos
 Oulun yliopisto, Thule-instituutti
 Lapin yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Matkailututkimus
 Lappeenrannan teknillinen yliopisto
 Ulkopoliittinen instituutti
 ELY-keskusten Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueen johtajien verkosto
 Etelä-Karjalan liitto
 Etelä-Savon maakuntaliitto
 Kainuun liitto
 Kymenlaakson liitto
 Lapin liitto
 Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
 Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Helsingin kaupunki
 Ilomantsin kunta
 Inarin kunta
 Joensuun kaupunki
 Kotkan kaupunki
 Kuhmon kaupunki
 Kuusamon kaupunki
 Lappeenrannan kaupunki
 Lieksan kaupunki
 Parikkalan kunta
 Sallan kunta
 Suomussalmen kunta
 Suomen luonnonsuojeluliitto
 Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry
 Cursor Oy
 Idän Taiga ry
 Inari-Saariselkä Matkailu Oy
 Karelia Expert Matkailupalvelu Oy
 Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus LEO Oy
 Matkalle Sallaan ry
 Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys ry

Pysyvät asiantuntijat:

Suomalais-venäläisen luonnonsuojelutyöryhmän Suomen osapuolen puheenjohtajat

Työryhmän puheenjohtaja: Hannele Pokka, ympäristöministeriö

Työryhmän sihteeri: Kristiina Niikonen, ympäristöministeriö

Työryhmän sihteeri ja käynnistysvaiheen koordinaattori: Aino Rekola, ympäristöministeriö

Liite 1. Taustamuistio

Fennoskandian vihreän vyöhykkeen työryhmän toimeksianto

Luonnonsuojeluyhteistyö Suomen, Venäjän ja Norjan rajanläheisillä alueilla

Suomen, Venäjän ja Norjan rajanläheisillä alueilla on jäljellä alkuperäistä, luonnontilaista boreaalista metsäluontoa ja arvokkaita kosteikkoja, kuten soita ja lintuvesiä sekä järviä ja jokia. Suomella, Venäjällä ja Norjalla on suuri vastuu tämän arvokkaan luonnon monimuotoisuuden ja suojelualueiden välisen kytkeytyneisyyden säilyttämisestä. Suomella on EU:n luontodirektiivin mukaisesti erityisvastuu ylläpitää boreaalisen luonnon monimuotoisuutta, ja näin ollen sille on tärkeää myös se, mitä boreaaliselle luonnolle tapahtuu sen lähialueilla. Osa Venäjän laajoista vanhojen metsien kohteista sijaitsee Suomen lähialueella, Luoteis-Venäjällä, jossa metsävarojen taloudelliseen hyödyntämiseen kohdistuu kasvavia paineita. Myös lisääntyvä kiinnostus kaivannaisteollisuuteen aiheuttaa muutospaineita alueen maankäytölle Suomen lähialueella.

Maiden välinen rajaseutu on myös kulttuuriperinnöltään arvokasta. Paikallinen kulttuuriperintö on vahvasti kytköksissä ja myös riippuvaista alueen luonnosta. Lisäksi luonnonsuojelualueet ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut tarjoavat muun muassa alueellisille matkailuelinkeinoille mahdollisuuksia kasvattaa liiketoimintaansa ja työllistää paikallista väestöä. Rahasumma, jonka Suomen valtio sijoittaa kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin, palautuu yhteiskunnalle monikertaisesti takaisin paikallisena yritystoimintana ja työpaikkoina. Kansallispuistokävijät tuovat puiston lähialueelle keskimäärin kymmenen euroa jokaista puiston retkeilypalveluihin ja luontokeskuksiin sijoitettua euroa kohti. Matkailualueilla sijaitsevista kansallispuistoissa hyötysuhde on vielä tätä korkeampi: keskimäärin 14 euroa.

Suomen ympäristöhallinto on ollut aktiivinen luonnonsuojeluyhteistyössä lähialueilla jo 1980-luvulta alkaen. Vuonna 1985 Suomi ja Neuvostoliitto sopivat ensimmäistä kertaa yhteistyöstä ympäristöalalla. Sopimus on uudistettu Venäjän kanssa vuonna 1992, ja se on edelleen voimassa. Luonnonsuojelu oli alusta alkaen osa ympäristönsuojeluyhteistyötä. Vuonna 2012 päivitetyn Suomen ja Venäjän rajat ylittävän yhteistyön puitesopimuksen mukaan osapuolet kehittävät yhteistyötä kiinnittäen erityistä huomiota raja-alueiden sosiaalis-taloudelliseen kehittämiseen. Myös tämän puitesopimuksen mukaan sen osapuolet edistävät raja-alueiden luonnonsuojelua.

Tällä hetkellä merkittävä osa lähialueidemme luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen tähtäävästä yhteistyöstä tehdään Fennoskandian vihreällä vyöhykkeellä, jonka perustana on Suomen, Norjan ja Venäjän allekirjoittama yhteisymmärryspöytäkirja (2010). Suomen osalta sopimuksen on allekirjoittanut ympäristöministeriö. Yhteistyön kehittämisessä sovelletaan biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (CBD) strategisia tavoitteita. Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kehittäminen on myös osa Suomen tehostunutta toimintaa ja yhteistyötä pohjoisilla alueilla, erityisesti arktisessa neuvostossa ja Barentsin euroarktisessa neuvostossa.

Fennoskandian vihreä vyöhykkeen kehittäminen

Fennoskandian vihreän vyöhykkeen runko muodostuu nykyisten ja suunniteltujen suojelualueiden ketjusta rajan molemmin puolin. Rajaseutujen luonnonsuojelualueiden ketjulla on erityinen ekologinen merkitys, sillä se muodostaa etelästä pohjoiseen kulkevan laajan ekologisen käytävän ytimen sekä toisaalta Suomen ja Venäjän välille länsi-itä-suuntaisia ekologisia käytäviä. Tällä on erityistä merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön toimintaohjelman (vuosille 2013–2020) mukaisesti Suomi pyrkii jatkossakin kehittämään Fennoskandian vihreän vyöhykkeen suojelualueverkostoa ja vyöhykkeen toimintaa, korostamaan vyöhykkeen kansainvälistä merkitystä sekä turvaamaan luonnon monimuotoisuutta alueen metsien talouskäytössä. Samalla jatketaan Suomen, Venäjän ja Norjan valtioiden välillä allekirjoitetun Fennoskandian vihreän vyöhykkeen yhteistyön kehittämistä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan (2010) mukaisia toimia kansallisesti ja yhteistyössä Venäjän ja Norjan kanssa.

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen Fennoskandian vihreällä vyöhykkeellä tarjoaa myös monenlaisia mahdollisuuksia luoda hyvinvointia rajan molemmin puolin. Ekologisen kestävyys lisäksi sillä voidaan edistää myös taloudellista ja kulttuurista kestävyttä. Luonnonsuojelualueet ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut tarjoavat rajan molemmin puolin uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja edesauttavat vaalimaan historiallisesti arvokasta kulttuuriperintöä. Fennoskandian vihreällä vyöhykkeellä on myös mahdollisuus toimia vihreän

infrastruktuurin tavoin. Ilmastomuutos, haitalliset vieraslajit ja maasta toiseen ulottuvat hankkeiden ympäristövaikutukset ovat kuitenkin uhkatekijöitä, joiden vuoksi sekä kansallista että maiden välistä luonnonsuojeluyhteistyötä on tarpeen edelleen kehittää.

Rajaseutujen arvokkaan luonnon ja kulttuuriperinnön suojelu sekä alueellisen kestävä kehityksen edistäminen edellyttävät vahvaa, eri toimijoiden yhteistä näkemystä siitä, miten aluetta kehitetään kansallisesti sekä maiden välisessä yhteistyössä. Pitkän aikavälin tavoitteena on luoda Fennoskandian vihreästä vyöhykkeestä valtioiden rajat ylittävän luonnonsuojeluyhteistyön malli sekä lisätä alueen tunnettavuutta kansainvälisesti.

Työryhmän tavoitteet

Työryhmän työn tavoitteena on luoda Fennoskandian vihreästä vyöhykkeestä toimiva ja laajalti tunnettu luonnonsuojeluyhteistyön toimintamalli, joka tukee biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteiden toteutumista, sekä tukea alueellisen ja paikallisen elinkeinoelämän sekä ihmisten toimeentulon ja hyvinvoinnin kehittämistä alueen moninaisten ekosysteemipalveluiden avulla.

Tehtäväkuvaus

- edistää Fennoskandian vihreän vyöhykkeen toteuttamista Suomessa
- tekee vihreää vyöhykettä tunnetuksi Suomessa ja erityisesti rajaseudun maakunnissa kehittämällä Fennoskandian vihreän vyöhykkeen viestintää ja sen kansallista verkostoa ja järjestää alueellisia työpajoja
- kehittää rahoituspohjaa Fennoskandian vihreän vyöhykkeen jatkuvuuden turvaamiseksi
- tukee alueellisia kehittämishankkeita
- osallistuu tarvittaessa kansainväliseen yhteistyöhön ja tukee verkostoitumista Venäjän ja Norjan vastaaviin prosesseihin
- edistää Suomen, Venäjän ja Norjan välisen Fennoskandian vihreää vyöhykettä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan toteutumista Suomessa ja antaa kehittämissuhteita ympäristöministeriölle ja suomalais-venäläiselle luonnonsuojelutyöryhmälle

Toiminta

Ryhmän työ tehdään virkatyönä ja ryhmällä on oikeus kuulla pysyvien asiantuntijoiden lisäksi myös muita asiantuntijoita. Työryhmä kutsutaan koolle noin kaksi kertaa vuodessa. Hankkeen toteutus edellyttää monien toimialojen yhteistyötä sekä kansallisella että alueellisella tasolla.

Työryhmä valitsee keskuudestaan Suomen osallistujat Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kolmikantaiseen työryhmään.

Työryhmä tulee asettamaan alaisuuteensa kolme alueellista työvaliokuntaa.

Työryhmän sihteeri on Kristiina Niikkonen (kristiina.niikkonen@ymparisto.fi) ja järjestäytymisvaiheen koordinaattori Aino Rekola (aino.e.rekola@ymparisto.fi) ympäristöministeriöstä.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.1.2014–31.12.2020.

Rahoitus

Kukin virasto tai taustayhteisö vastaa omien edustajiensa matkakustannuksista ja muista menoista. ELY-keskus voi hakea matkakustannuksia korvattavaksi jälkikäteen TEM:n kirjeen dnro TEM/432/00.03.05.02/2010 mukaisesti. Muut tarpeelliset toimintamenoja koskevat kustannukset maksetaan momentilta 350101023.

Merkittävimmät perustetut ja suunnitellut luonnonsuojelualueet Suomen ja Venäjän välisen rajan tuntumassa – Fennoskandian vihreän vyöhykkeen vaikutuspiirissä.

